

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/253/2021
Identifikačné číslo spisu:	2315217201
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2315217201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1.) Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad D. č. XX, 2.) mal. R. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad D. č. XX, 3.) G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad D. č. XXX, 4.) H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad D. č. XXX, 5.) H. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad D. č. XX, všetci zast. Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom M. Rázusa 19, Lučenec, IČO: 45 021 996 proti žalovaným: 1.) S. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX zast. JUDr. Petrom Bilkovičom, advokátom so sídlom Strojnícka 8, Bratislava, 2.) KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova ul. č. 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zast. JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 35C/158/2016, o dovolaní žalovanej v 2.) rade proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. novembra 2020, č.k. 23Co/25/2020-448, tak

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovia v 1.) až 5.) rade majú proti žalovanej v 2.) rade nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 30. novembra 2020, č.k. 23Co/25/2020-448 Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Galanta (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 35C/158/2016-357 zo dňa 12. februára 2020 vo výrokoch I., II., III., IV., V., VI. a VII. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VIII. zmenil tak, že žalobcom v 3.) a 4.) priznal právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%, žalobcom priznal voči žalovaným právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie predmetným rozsudkom žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1.) rade sumu 30.000,- eur, žalobkyni v 2.) rade sumu 30.000,- eur, žalobkyni v 3.) rade sumu 5.000,- eur, žalobcovi v 4.) rade sumu 5.000,- eur a žalobkyni v 5.) rade sumu 10.000,- eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, žalobcom v 1.), 2.) a 5.) rade priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%, žalovaným vo vzťahu k žalobcom v 3.) a 4.) rade

náhradu trov konania nepriznal a žalovaných zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 2.466,- eur.

2. Odvolací súd poukázal na to, že predmetom nároku žalobcov je nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy za zásah do práv na ochranu osobnosti spočívajúci v zásadnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím alebohej J. X.. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom v 1.), 2.) a 5.) rade v celom rozsahu a čiastočne žalobcom v 3.) a 4.) rade. Odvolací súd prebral v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav a v celom rozsahu zdieľal právne závery súdu prvej inštancie vo veci samej.

3. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne konštatoval vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej 2.) vyplývajúcu z aplikácie § 15 ods. 1 ZoPZP. K námietkam vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a jej nedostatočného odôvodnenia odvolací súd poukázal na to, že nečakaným a šokujúcim úmrtím alebohej J. X. došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcov, pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Súd prvej inštancie aj vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

4. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania žalobcov v 3.) a 4.) rade odvolací súd uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcov preto treba považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku.

5. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná v 2.) rade (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) CSP.

6. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala na to, že súd prvej inštancie sa nezaoberal jej argumentáciou ohľadom absencie priamej príčinnej súvislosti medzi vznikom nároku a poistnou udalosťou, od ktorej tento nárok žalobcovia odvodzujú. Odvolací súd sa nevenoval jej odvolacím námietkam a venoval sa takmer výlučne jej pasívnej vecnej legitímácii, ktorú v dovolaní nenamietala. Podľa názoru dovolateľky, pokiaľ je akceptované, že pre účely zákona o PZP nemajetková ujma pozostalých spadá pod pojem škody, nie je dôvod, tento nárok ako škodový neposudzovať v celku, a to poukazom na R 61/2008 v spojení s § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP čo do otázky priamej príčinnej súvislosti, tak aj do otázky premlčania, zakladania miestnej príslušnosti súdov a pod. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalovaný v 1.) rade vo vyjadrení k podanému dovolaniu poukázal na to, že dovolateľka formulovala obsah dovolania totožne s odvolacími námietkami.

8. Žalobcovia vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedli, že súdy dostatočne, presvedčivo a podrobne zdôvodnili svoje rozhodnutia a navrhli dovolanie zamietnuť, resp. odmietnuť a zároveň žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej v 2.) rade treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

10. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP, keď k porušeniu jej práva na spravodlivý proces malo dôjsť tým, že sa súd prvej inštancie nezaoberal jej argumentáciou ohľadom absencie priamej príčinnej súvislosti a odvolací súd sa nevenoval jej odvolacím námietkam.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Ustálená judikatúra ESLP uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov (Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

12. Dovolací súd zároveň odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné. Obsah spisu nedáva podklad pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, ktorá predstavuje výnimku z prvej vety a týka sa výlučne ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces.

13. K námietkam dovolateľky dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva záver o príčinnej súvislosti medzi vznikom predmetného nároku a dopravnou nehodou (body 32, 33 a 35 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), pričom tento záver vychádza aj z bodu 24. odôvodnenia predchádzajúceho uznesenia odvolacieho súdu č.k. 23Co/398/2017-229 zo dňa 27.06.2018 v danej veci, ktorým bol rušený predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súdy nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. V preskúmvanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na § 387 ods. 2 CSP, ktorý umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdí.

14. Dovolací súd k námietkam žalovanej v 2.) rade vo vzťahu k príčinnej súvislosti poukazom na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008 poukazuje na uznesenie NS SR sp.zn. 7Cdo/162/2021 zo dňa 27. októbra 2021, v zmysle ktorého „18. Predmetný judikát, v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, sa týkal prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V danom prípade ale žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahuje len na moment, v ktorom sa dozvedeli o smrti im blízkej osoby; opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. 19. Dovolací súd na záver pripomína, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už riešil otázku ústavnoprávných aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v judikáte R 61/2018 (bod. 30. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu). V uznesení z 20. augusta 2019 sp.zn. I. ÚS 310/2019 v skutkovo a právne obdobnej veci odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila poisťovňa v sťažnosti, odkázal na odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu contra legem. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd tiež konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako to zdôraznil aj Rozsudok. Dodal, že najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Ústavný súd na tomto základe uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (poisťovne) v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (III. ÚS 610/2017 a II. ÚS 847/2016).“

15. So zreteľom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalovanej v 2.) rade, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.